

1 (Sem-5/FYUGP) PHI 41 MJ

2025

PHILOSOPHY

(Major)

Paper : PHI0500104

[Theory of Reality (Indian)]

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the essence of Brahman according to the philosophy of Advaita Vedānta?

অদ্বৈত বেদান্ত দৰ্শনৰ মতে ব্ৰহ্মৰ সাৰসত্তা কি ?

(b) Kaṇāda's Vaiśeṣika system is theistic/atheistic.

(Choose the correct answer)

কণাড'ৰ বৈশেষিক দৰ্শন ঈশ্বৰবাদী/নিৰীশ্বৰবাদী।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(2)

(c) Which kind of 'Acit' is called 'Sattvā-śūnya' in Viśiṣṭādvaita Vedānta philosophy?

বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্ত দর্শনত কোন প্রকাৰৰ 'অচিৎ'ক 'সত্ত্বা-শূন্য' বুলি কোৱা হয়?

(d) According to Sāṃkhya Philosophy, the evolution of Prakṛti is mechanical/teleological.

(Choose the correct answer)

সাংখ্য দর্শন অনুসৰি প্রকৃতিৰ বিবৰ্তন প্রক্রিয়া যান্ত্ৰিক/উদ্দেশ্যমূলক।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(e) In Viśiṣṭādvaita Vedānta Philosophy, Brahman is Nirguṇa/Sagūṇa.

(Choose the correct answer)

বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্ত দর্শনত ব্ৰহ্ম নিৰ্গুণ/সগুণ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(f) According to Vaiśeṣika Philosophy, "Quality depends upon a substance for its existence".

(Write True or False)

বৈশেষিক দর্শন অনুসৰি "গুণ অস্তিত্বৰ বাবে দ্ৰব্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল"।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

26A/78

(Continued)

(3)

(g) What is the substratum (Adhiṣṭhāna) of the world-appearance for Śaṅkara?

শংকৰৰ মতে অৱভাষিক জগতৰ অধিষ্ঠান কি?

(h) How many substances are accepted by Vaiśeṣika Philosophy?

বৈশেষিক দর্শনে কেইটা দ্ৰব্য স্বীকাৰ কৰিছে?

2. Answer any six of the following questions : 2×6=12

তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What are the two functions of Māyā according to Advaita Vedānta?

অদ্বৈত বেদান্ত মতে মায়াৰ দুটা কাৰ্য কি?

(b) What are the different states of Self according to Advaita Vedānta Philosophy?

অদ্বৈত বেদান্ত দর্শন মতে আত্মাৰ স্তৰসমূহ কি কি?

(c) Why, according to Śaṅkara, Brahman cannot be described through positive terms?

শংকৰৰ মতে ব্ৰহ্মক কিয় ইতিবাচক শব্দৰ জৰিয়তে বৰ্ণনা কৰিব নোৱাৰি?

(d) What are the two kinds of Avatāra mentioned in Viśiṣṭādvaita Vedānta?

বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্তত উল্লেখ কৰা দুই প্রকাৰৰ অৱতাৰৰ নাম কি কি?

26A/78

(Turn Over)

(4)

- (e) What is Guṇa of Vaiśeṣika Philosophy? .
বৈশেষিক দর্শন অনুসৰি গুণ কাক বোলে ?
- (f) Is Sāṃkhya a dualistic philosophy? Give reason.
সাংখ্য দর্শন দ্বৈতবাদী হয়নে ? যুক্তি দিয়া ।
- (g) What is Ārambhavāda?
আৰম্ভবাদ কি ?
- (h) State two arguments given by Sāṃkhya to prove the plurality of selves.
সাংখ্য দর্শনে আগবঢ়োৱা বহু পুরুষৰ অস্তিত্ব-সম্বন্ধীয় দুটা যুক্তি উল্লেখ কৰা ।
- (i) What is the difference between Parināma-vāda and Vivartavāda?
পৰিণামবাদ আৰু বিবর্তবাদৰ মাজত পাৰ্থক্য কি ?
- (j) What is 'Acit', according to Viśiṣṭādvaita Vedānta Philosophy?
বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্ত দর্শন মতে 'অচিৎ' মানে কি ?

(5)

3. Answer any four of the following questions : 5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Write a short note on Guṇas of Prakṛti.
প্ৰকৃতিৰ গুণসমূহৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা ।
- (b) Bring out the distinctions between Parābrahman and Aparābrahman according to Advaita Vedānta Philosophy.
অদ্বৈত বেদান্ত দর্শন মতে পৰাব্ৰহ্ম আৰু অপৰাব্ৰহ্মৰ মাজত পাৰ্থক্য উলিওৱা ।
- (c) Give a brief description of the concept of Īśvara according to Viśiṣṭādvaita Vedānta.
বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্তৰ ঈশ্বৰৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা ।
- (d) Discuss the Vaiśeṣika concept of 'Abhāva'.
বৈশেষিক দর্শনৰ 'অভাৱ'ৰ ধাৰণা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা ।
- (e) Write down the arguments for the existence of God given in Nyāya Philosophy.
ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব প্ৰমাণ কৰিবলৈ ন্যায় দর্শনে আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ লিখা ।

(6)

(f) Mention the distinctions between Puruṣa and Prakṛti.

পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতিৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

(g) What are the arguments Sāṃkhya Philosophy advocates in support of Satkāryavāda?

সাংখ্য দৰ্শনে সৎকাৰ্যবাদের সপক্ষে আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ কি কি?

(h) Write a note on Pratītyasamutpāda.

প্ৰতীত্যসমুৎপাদৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) How does Rāmānuja criticise Śaṅkara's doctrine of Māyā? Explain.

ৰামানুজ কিদৰে শংকৰৰ মায়াৰ ধাৰণাক খণ্ডন কৰিছিল? ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Explain the concept of 'Jiva' and discuss its relationship with Īśvara in Viśiṣṭādvaita Vedānta.

বিশিষ্টাদ্বৈত বেদান্তৰ 'জীৱ'ৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা আৰু ঈশ্বৰৰ লগত ইয়াৰ সম্পৰ্ক সম্বন্ধে আলোচনা কৰা।

(7)

(c) Explain in detail the concept of 'Padārtha' in Nyāya Philosophy.

ন্যায় দৰ্শনত 'পদাৰ্থ'ৰ ধাৰণাটো বিতংভাৱে ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Discuss the Jaina concept of 'Navatattva'.

জৈন দৰ্শনৰ 'নৱতত্ত্ব' সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(e) Explain Śaṅkara's view on Vivartavāda.

বিবৰ্তবাদৰ ওপৰত শংকৰৰ দৃষ্টিভংগী ব্যাখ্যা কৰা।
